

Kohtuasi C-499/20

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

1. oktoober 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Symvoulion tis Epikrateias (Kreeka kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. august 2020

Kaebaja:

DIMCO Dimovasili M.I.K.E.

Vastustaja:

Ypourgos Perivallontos kai Energeias (Kreeka keskkonna- ja energeetikaminister)

Põhikohtuasja ese

Tühistamiskaebus tehnilise määruse peale, millega reguleeritakse maagaasipaigaldisi töö rõhuga kuni 500 mbar, eelkõige selle gaasitorustikke käsitlevate sätete peale

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Direktiivi 97/23/EÜ tõlgendamine ELTL artikli 267 alusel

Eelotsuse küsimus

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. mai 1997. aasta direktiivi 97/23/EÜ surveseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 181, 9.7.1997, lk 1; ELT eriväljaanne 13/19, lk 86) artikli 4 punkti 1.1,

artikli 7 lõiget 4 ja artiklit 8 koostoimes selle direktiivi I lisaga tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus niisugused riigisisese õigusnormid nagu Kreeka maagaasipaigaldisi töö rõhuga kuni 500 mbar reguleeriva tehnilise määrase punktid 1.2.4, P9.5.6.9 ja P9.5.8.2, mida käsitletakse põhikohtuasjas ning millega on põhjustel, mis on seotud inimeste ohutusega peamiselt seismiliste sündmuste korral, kehtestatud tingimused ja piirangud (õhutamiskohustused, maa-aluste osade keeld) surveseadmete (gaasitorud) paigaldamise viisi osas, kui neid tingimusi ja piiranguid kohaldatakse samamoodi ka selliste torude suhtes, millel on – nagu torudel, millega on tegemist käsitletaval juhul, – EÜ-vastavusmärk ning tootja on need sertifitseerinud kui torud, mida saab paigaldada ja kasutada ohutult ilma, et oleks vaja järgida neid tingimusi ja piiranguid?

Kas neid direktiivi 97/23/EÜ eespool viidatud sätteid koostoimes selle direktiivi artikliga 2 tuleb vastupidi tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised tingimused ja piirangud nagu käsitletavad, mis puudutavad surveseadmete (gaasitorud) paigaldamise viisi?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. mai 1997. aasta direktiivi 97/23/EÜ surveseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 181, 9.7.1997, lk 1; ELT eriväljaanne 13/19, lk 86) artiklid 1, 2, 3, 4, 7, 8 ja 16 ning I lisa

Viidatud riigisisese õigusnormid

- 1 Direktiiv 97/23/EÜ on Kreeka õiguskorda üle võetud majandusministri ja arengu aseministri ühisotsusega (*FEK B' 987/27.5.1999*).
- 2 28. märtsil 2012 avaldati keskkonna, energeetika ja kliimamuutuste aseministri otsus (*FEK B' 976/28.3.2012*), millega võeti vastu tehniline määрус, millega reguleeritakse maagaasipaigaldisi töö rõhuga kuni 500 mbar (Technikos Kanonismos Esoterikon Egkatastaseon Fysikou Aeriou; edaspidi „vaidlustatud tehniline määрус“) ning millega on kehtestatud maagaasi kasutajate sisevõrkudele ja paigaldistele esitatavad nõuded nende projekteerimise, materjalide, paigalduse, kontrolli, katsetamise, ohutuse ja kasutuselevõtu alal.
- 3 Vaidlustatud tehnilise määrules punktis 1.2.3 on eelkõige sätestatud, et maagaasipaigaldised, st kõik torud, vahendid, seadmed, süvendid, moodulid ja vastavad lisaseadmed peavad alates gaasi edastamise alguspunktist ja edasi kuni seadme põlemisgaaside väljutamiseni samaaegselt vastama [liidu] direktiividega kehtestatud vastavatele nõuetele ning mis puudutab surveseadmeid, siis direktiivis 97/23/EÜ sätestatud nõuetele, kui need on projekteeritud maksimaalse lubatud rõhuga PS üle 500 mbar (0,5 baari).

- 4 Vaidlustatud tehniline määrus sisaldab sätteid, millega reguleeritakse gaasitorude paigaldamise viisi. Konkreetselt on punktis 1.2.4 ette nähtud, et „*gaasitorude paigaldamise viis ei kuulu direktiivi [97/23/EÜ] või muude direktiivide kohaldamisalasse ning määratakse kindlaks [vaidlustatud tehnilise määrusega], võttes arvesse ka riigi eripära (näiteks seismilisi nähtusi)*“. Seda õigusnormi on täpsustatud vaidlustatud tehnilise määruse lisas 9 „Torustike eripära“.
- 5 See lisa, mis on küll „informatiivne“, sisaldab punktis 9.5 (pealkirja „Torude käsitlemine ja paigaldamine“ all) imperatiivseid sätteid ning täpsemalt esiteks punkti P9.5.6, mis käsitleb torude paigaldamist väljapoole maad ja mille alapunktis 9 (P9.5.6.9) („Läbiviimine tühimikest“) on nähtud ette, et „*[k]ui torusid paigaldatakse tühimikesse, näiteks ripplagedesse, tuleb tühja ruumi õhutada, näiteks kahe õhutusava abil, mis paiknevad äärte peal, piki ruumi seinu, diagonaalselt ja millest kummagi pindala on 20 cm² [...]*“, ning teiseks punkti P9.5.8, mis käsitleb torude kaitset ehitise sees ja mille alapunktis 2 (P9.5.8.2) on sätestatud, et „*gaasitorusid ei ole lubatud paigaldada betoonplaatidesse ega kattematerjalide või sillutise alla. Neid võib paigaldada soontesse, ripplae tühimikku või heliisolatsiooni (või muude) plaatide vahele ripplae peale, võttes samad roostevastased meetmed, nagu on nähtud ette maa sisse paigaldatavate torude puhul*“.

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 6 Põhikohtuasja kaebaja (edaspidi „kaebaja“) impordib ja turustab Kreekas roostevabast terasest lõdvikuid.
- 7 Ta esitas 16. mail 2012 eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse, millega ta palus tühistada vaidlustatud tehnilise määruse mõned sätted, mis käsitlevad gaasitorusid.
- 8 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tegi lõpliku otsuse väidete kohta, millega põhjendati vaidlustatud tehnilise määruse mõne teise sätte tühistamist, rahuldades kaebuse osaliselt ja jättes selle ülejäänud osas rahuldamata. Ta ei teinud aga otsust väite kohta, millega põhjendati vaidlustatud tehnilise määruse eespool punktides 4 ja 5 viidatud sätete tühistamist.

Poolte peamised argumendid

- 9 Kaebaja leiab, et vaidlustatud tehnilise määrusega edendatakse teatavat liiki torude kasutamist, st niisuguste tavapäraste vasest ja terasest jäikade torude kasutamist, mis erinevad nendest, millega tegeleb tema ning mida see määrus takistab samas turustada ja kasutusele võtta, muutes nende kasutamise, ringluse ja turuleviimise sisuliselt võimatuks.
- 10 Kaebaja väidab, et kehtestatud tingimuste ja piirangutega (punktid 1.2.4, P9.5.6.9 ja P9.5.8.2), st esiteks kohustusega õhutada tühja ruumi avade abil, kui torud

paigaldatakse tühimikesse (näiteks ripplagedesse) ning teiseks keeluga paigaldada gaasitorusid betoonplaatidesse ja kattematerjalide või sillutise alla on rikutud direktiivi 97/23/EÜ artikli 4 punkti 1.1, sest neid kohaldatakse ka selle materjali (torud) suhtes, mida turustab kaebaja. Nagu selle EÜ-vastavusmäärgiga materjali tootja tõendab, siis kuna see tõendab, et materjali suhtes kohaldatakse korrapäraselt „vastavushindamismenetlust“ direktiivi artikli 10 tähenduses, võib kaebaja torusid maagaasipaigaldistes kasutada neid tingimusi ja piiranguid järgimata.

- 11 Mis puudutab aga vaidlustatud tehnilise määruse punktis 1.2.4 sätestatud üldnormi, mille kohaselt ei kuulu gaasitorude paigaldamise viis ühegi liidu direktiivi kohaldamisalasse, siis kaebaja tugineb direktiivi 97/23/EÜ I lisale, mille mitmes sättes (näiteks punktides 1.1 ja 1.2) on mainitud ka surveadmete „paigaldamist“. Seoses sellega, mis on vaidlustatud tehnilise määruse samas sättes veel ette nähtud, st et „gaasitorude paigaldamise viis [...] määratakse kindlaks [vaidlustatud tehnilise määrusega], võttes arvesse ka riigi eripära (näiteks seismilisi nähtusi)“, tugineb kaebaja seejärel taas selle direktiivi I lisale, milles on muu hulgas ette nähtud, et surveadmete projekteerimisel võetakse arvesse ka „liiklusest, tuulest, maavärinast tulenevat koormust“ (punkt 2.2.1).
- 12 Seejärel väidab kaebaja, et direktiivi 97/23/EÜ I lisast koostoimes selle artikli 4 punktiga 1.1 ilmneb, et niisuguseid lisatingimusi ja -piiranguid nagu käsitletaval juhul ei tohi seismiliste sündmuste vastu kaitsmise eesmärgil kehtestada seoses selliste gaasitorude paigaldamisega (nagu turustab kaebaja ise), millel on EÜ-vastavusmäärgis ja mille puhul on tootja tõendanud oma juhendis, et neid saab (ohutult) paigaldada ja kasutada ilma, et oleks tarvis järgida eespool nimetatud vaidlusaluseid piiranguid. Niisuguseid piiranguid võib tema sõnul kehtestada ainult direktiivi 92/23/EÜ artikli 7 lõiget 4 ja artiklit 8 järgides Euroopa Komisjoni osalusel.
- 13 Kaebaja väidab lisaks, et vaidlustatud tehnilise määruse eespool viidatud sätted on vastuolus ka suunistega (*guidelines*), mille on andnud direktiivi 97/23/EÜ kohaldamiseks asutatud töörühm (*Working Group „Pressure“*) ning millega seda direktiivi „tõlgendati autentselt“ tema arvates.
- 14 Vastustaja arvab vastu, et kõnesolevad õigusnormid põhinevad selle direktiivi artiklil 2.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et töörühma suunised ei kujuta endast juhul, kui neid tõlgendamisel appi võtta, õiguslikult siduvat õigusakti ega ammugi direktiivi 97/23/EÜ „autentset tõlgendust“. Ta lükkab seepärast tagasi väited, mis põhinevad vastupidisel seisukohal, – sõltumata sellest, et suunises 9/24, mille töörühm võttis vastu 18. märtsil 2004, on mainitud (märkus 3), et liikmesriigid võivad reguleerida õigusaktidega küsimusi, mis puudutavad surveadmete või

seadmestiku paigaldamist (*installation*), ning seda ettevõtjate ja keskkonna või ka nende surveadmete enda kaitse eesmärgil.

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et direktiivi 97/23/EÜ sätetest tuleneb, et seda direktiivi kohaldatakse teatavate tehniliste omadustega surveadmete ja seadmestike projekteerimise, valmistamise ja vastavushindamise suhtes (artikkel 1) ning et sellega on liikmesriikidele kehtestatud kohustused nende seadmete turustamise ja kasutuselevõtu alal. Samas direktiivis on siiski sõnaselgelt ette nähtud, et riigisisised asutused võivad ise Euroopa Ühenduse asutamislepingut (ja nüüd Euroopa Liidu toimimise lepingut) järgides kindlaks määrata „nõuded“, mida nad peavad ohutuse huvides vajalikuks, tingimusel et neid seadmeid ei muudeta (selle direktiivi artikkel 2).
- 17 Selles olukorras põhinevad vaidlustatud tehnilise määruse vaidlusalused sätted (punktid 1.2.4, P9.5.6.9 ja P.9.5.8.2), millega on kehtestatud tingimused ja piirangud gaasitorude paigaldamise viisi osas, võttes arvesse riigi eripära, eelkõige seismilisi nähtusi, direktiivi artiklil 2, sest esiteks on järgitud Euroopa Liidu toimimise lepingu sätteid (vt konkreetselt artikkel 36), kuna kehtestatud piirangud – mis on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega – tundusid ametiasutustele tehniliselt vajalikud, et tagada eeskätt kodanike tervis ja ohutus, ning neid kohaldatakse vahet tegemata igat liiki torude suhtes, olenemata materjalist või päritoluriigist, ning teiseks ei ole tulemuseks see, et eespool nimetatud piirangud eeldavad kaebaja turustatava varustuse muutmist. Järelikult tuleb väide, millega tühistamisnõuet põhjendatakse, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Võttes aga arvesse direktiivi 97/23/EÜ artikli 4 punktis 1, artikli 7 lõikes 4 ja artiklis 8 sätestatud koostoimes selle direktiivi lisadega (eelkõige I lisaga), tekivad mõistlikud kahtlused, mille tõttu tuleb esitada eelotsusetaotlus Euroopa Kohtule.